

ДЕКОРАТИВНІ ТРАВ'ЯНИСТІ РОСЛИНИ В ОЗЕЛЕНЕННІ МІСТ БУКОВИНИ

О.П. ЯНЧУК, М.О. СМОЛІНСЬКА, В.І. КОРОЛЮК

Ботанічний сад Чернівецького державного університету ім. Ю. Федьковича
Україна, 58022 Чернівці, вул. Федьковича, 11

У результаті інтродукційного експерименту відібрано 55 видів весняно-квітучих трав'янистих багаторічників, які є перспективними в озелененні міст Буковини.

У сучасних архітектурних і композиційних вирішеннях садово-паркових компонентів озеленення набувають популярності мальовничі куточки з використанням оригінальних рослин, які б вносили в довкілля ефект нетрадиційності. В ландшафтних насадженнях, наближених до природних, вигідно використовувати весняно-квітучі види трав'янистих рослин, які приваблюють своєю граціозністю, різноманітністю форм і кольорів. У цьому аспекті перевагу над видами місцевої флори мають вихідці з інших природних зон. Знаменита англійська садова енциклопедія Бейлі [6] пропонує для відкритого ґрунту 600 видів рослин, 400 з яких присутні у флорі Євразійського континенту [1–5].

У Ботанічному саду Чернівецького державного університету колекція весняно-квітучих трав'янистих багаторічників складається з 55 видів, які належать до флор: Середземномор'я — 12 видів, Середньої Азії — 10, Кавказу — 10, Криму — 6, Центральної та Західної Європи — 6, Малої Азії та Ірану — 5, Далекого Сходу, Японії та Китаю — 4, Північної Америки — 2 види. Систематичний спектр цих видів такий: Liliaceae — 24 види, Iridaceae — 7, Brassicaceae — 5, Caryophyllaceae — 4 види; Scrophulariaceae, Saxifragaceae, Polemoniaceae, Hypericaceae, Ranun-

culaceae, Aposynaceae, Primulaceae — по 2 види і Cistaceae — 1 вид.

Усі види проходили інтродукційне випробування протягом 10–20 років, мають стійкий фенологічний спектр, проходять повний цикл розвитку. Деякі види з родів *Arabis* L., *Cerastium* L., *Crocus* L., *Endymion* Dum., *Muscari* Mill., *Veronica* L. створили інтродукційні популяції, в яких вони самовідновлюються самосівом і вегетативно.

Для зручності використання в зеленому будівництві види з родин Liliaceae і Iridaceae складають групу дрібноцибулинних (32), а з інших — групу ґрунтопокривних (23) рослин. За типом фенологічного розвитку дрібноцибулинні є геоефемероїдами — їх вегетаційний період триває 2–3 міс.

Середземноморські види *Muscari* є власне ефемероїдами, оскільки відновлюють вегетацію восени. Серед ґрунтопокривних більшість видів є зимово-зеленими. В озелененні вони особливо вигідні, бо забезпечують декоративний ефект композицій увесь рік. Що стосується дрібноцибулинних, то, незважаючи на короткий період цвітіння (таблиця), їх ранньовесняна синюзія серед дерев та чагарників поживає довкілля.

У цілому перспективність використання наведених видів у зелених насадженнях мотивується їх довговічністю, стійкістю, невибагливістю до умов зростання та агро-

Тривалість цвітіння інтродукованих трав'янистих рослин в умовах Буковини

Вид	Період цвітіння, місяць, декада	Тривалість цвітіння, дні	Група*
<i>Arabis caucasica</i> Schlecht.	IV ₃ —V ₃	22	гп
<i>A. c. f. plena</i>	V ₁ —V ₃	17	гп
<i>Alyssum saxatile</i> L.	IV ₃ —V ₂	26	гп
<i>Aubrieta deltoidea</i> (L.) DC.	IV ₂ —V ₃	25	гп
<i>Brunerra macrophylla</i> (Adam.) Johust.	IV ₃ —V ₂	20	гп
<i>Cerastium biebersteinii</i> DC.	V ₁ —V ₂	23	гп
<i>Chionodoxa luciliae</i> Boiss.	IV ₁ —V ₂	13	дц
<i>Crocus alatavicus</i> Regel et Semen.	III ₂ —III ₃	12	дц
<i>C. chrysanthus</i> Herb.	III ₂ —III ₃	12	дц
<i>C. etruscus</i> Herb.	III ₂ —III ₃	9	дц
<i>C. biflorus</i> Mill.	III ₃ —IV ₁	8	дц
<i>C. reticulatus</i> Stev. ex Adam	III ₂ —III ₃	8	дц
<i>C. susianus</i> Ker.-Gawl.	III ₂ —IV ₁	10	дц
<i>C. tomasianus</i> Herb.	III ₂ —III ₃	15	дц
<i>Dianthus gratianopolitanus</i> Vill.	V ₃ —VI ₂	23	гп
<i>D. plumarius</i> L.	V ₃ —VI ₁	18	гп
<i>Endymion hispanicus</i> Chouard.	V ₂ —VI ₁	11	дц
<i>Erythronium dens-canis</i> L.	IV ₃ —IV ₃	14	дц
<i>Helleborus abchasicus</i> A. Br.	III ₂ —IV ₃	35	гп
<i>H. caucasicus</i> A. Br.	III ₂ —IV ₂	30	гп
<i>Helianthemum apenninum</i> (L.) Mill.	V ₂ —V ₃	15	гп
<i>Hyacinthella asurea</i> Chouard	III ₃ —IV ₂	20	дц
<i>Hyacinthus libanotica</i> Boiss.	IV ₁ —IV ₂	15	дц
<i>H. amethystinus</i> L.	V ₂ —V ₃	14	дц
<i>H. orientalis</i> var <i>provincialis</i> Baker	III ₃ —IV ₃	23	дц
<i>Hypericum olympicum</i> L.	V ₃ —VI ₁	15	гп
<i>Iberis sempervirens</i> L.	V ₁ —V ₃	20	гп
<i>Leopoldia comosa</i> Parl.	V ₂ —VI ₁	22	дц
<i>Muscari armeniacum</i> Baker	IV ₂ —V ₂	19	дц
<i>M. bothryoides</i> Mill.	IV ₂ —V ₁	21	дц
<i>M. neglectum</i> Guss.	IV ₁ —IV ₃	24	дц
<i>M. pallens</i> Bieb.	IV ₂ —V ₂	21	дц
<i>M. polyanthum</i> Boiss.	IV ₁ —IV ₃	25	дц
<i>M. sosnowskyi</i> Schschian	IV ₂ —V ₂	21	дц
<i>M. szovitsianum</i> Baker	IV ₂ —V ₂	25	дц
<i>Muscari tenuifolium</i> Tausch	IV ₂ —IV ₃	20	дц
<i>M. tubergenianum</i> Hoog.	IV ₂ —V ₁	26	дц
<i>Ornithogalum umbellatum</i> L.	V ₁ —V ₃	16	дц
<i>Phlox divaricata</i> L.	V ₁ —V ₃	18	гп
<i>Ph. subulata</i> L.	IV ₃ —V ₃	27	гп
<i>Primula auricula</i> L.	V ₁ —VI ₁	25	гп
<i>P. denticulata</i> Smith.	V ₁ —V ₂	20	гп
<i>Puschkinia scilloides</i> Adam.	IV ₁ —IV ₂	13	дц
<i>Saponaria ocymoides</i> L.	V ₂ —VI ₁	15	гп
<i>Saxifraga arendsii</i> Engl.	V ₂ —VI ₂	23	гп
<i>Scilla sibirica</i> Andr.	III ₂ —IV ₁	15	дц
<i>Tulipa anadroma</i> L. Botsch.	IV ₃ —V ₁	13	дц
<i>T. bifloriformis</i> Vved.	III ₃ —IV ₁	10	дц

Закінчення таблиці

Вид	Період цвітіння, місяць, декада	Тривалість цвітіння, дні	Група*
<i>T. silvestris</i> L.	IV ₃ —V ₁	12	дц
<i>T. tarda</i> Stapf.	IV ₂ —V ₂	11	дц
<i>T. turcestanica</i> Regel.	III ₃ —IV ₂	12	дц
<i>Veronica arveva</i> Boiss. et Huet.	V ₁ —V ₃	25	гп
<i>V. cymbalaria</i> Bad.	IV ₂ —V ₁	25	гп
<i>Vinca minor</i> L. f. <i>aurea</i>	IV ₃ —V ₁	15	гп
<i>V. m. f. argentea</i>	IV ₃ —V ₁	13	гп

* гп — ґрунтопокривні; дц — дрібноцибулинні

техніки. Більшість видів, за нашими рекомендаціями, використовується в культурних насадженнях міста і області.

1. Артюшенко З.П. Луковичные и клубнелуковичные растения для открытого грунта. — М.: Изд-во АН СССР, 1963. — 22 с.
2. Ворошилов В.Н. Флора Советского Дальнего Востока. — М.: Наука, 1966. — 478 с.
3. Сикюра И.И. Природная флора Средней Азии — источник интродукции растений на Украине. — Киев: Наук. думка, 1975. — 220 с.
4. Соболевская К.А. Исчезающие растения Сибири в интродукции. — Новосибирск: Наука, 1984. — 221 с.
5. Харкевич С.С. Полезные растения природной флоры Кавказа и их интродукция на Украине. — Киев: Наук. думка, 1966. — 300 с.
6. Шулькина Т.В. Каменистые сады. — Л.: Наука, 1975. — 126 с.

Надійшла 24.03.2000

ДЕКОРАТИВНЫЕ ТРАВЯНИСТЫЕ РАСТЕНИЯ В ОЗЕЛЕНЕНИИ ГОРОДОВ БУКОВИНЫ

О.П. Янчук, М.А. Смолинская, В.И. Королюк

Ботанический сад Черновицкого государственного университета им. Ю. Федьковича, Украина, Черновцы

В результате интродукционного эксперимента отобрано 55 видов весенне-цветущих травянистых многолетников, которые перспективны в озеленении городов Буковины.

ORNAMENTAL HERBACEOUS PLANTS IN GREEN-BELT SETTING OF CITIES IN BUCOVINA

O.P. Yanchuk, M.O. Smolinska, V.I. Korolyuk

Yu. Fedkovich Botanical Gardens, Chernovtsy State University, Ukraine, Chernovtsy

Herbaceous perennials which blossom in spring and are promising in planting of Bukovina cities (55 species) were selected as a result of the introduction experiment.